No. 113. 1839.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 14 Mei.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den Mei.

Nadat in de zitting der kamer van afgevaardigden van heden nog [illegible] leden over het voorstel van den heer *Mauguin* gesproken hadden, onder anderen de generaal *Bugeaud*, die uit naam der 221 verklaarde, dat het adres van die zijde niet zou afgewezen worden, doch op voorwaarde, dat hetzelve in andere termen vervat werd, zijn de algemeene discussien gesloten geworden, en werd tot het in overweging nemen van het eerste gedeelte des voorstels met algemeene stemmen besloten. Dit gedeelte luidt als volgt:

» De ondergeteekende stelt aan de kamer voor, den koning een nederig adres aan te bieden, om Z. M. te verzoeken een einde aan de bezorgdheid van het land te maken en krachtens zijn prerogatief een ministerie aan te stellen dat niet provisioneel is."

Het tweede gedeelte van het voorstel werd slechts door een gedeelte van de linkerzijde ondersteund en diensvolgens verworpen. Door de kamer werd besloten dat het voorstel morgen in de bureaux zou onderzocht worden.

In de kamer der pairs heeft de graaf *Turgot* heden rapport uitgebragt op een voorstel van den baron *Mounier*, strekkende om eene hervorming in de orde van het legioen van eer daar te stellen. De voorsteller zou verlangen, dat het getal grootkruisen niet meer dan 50 bedroeg, dat der groot-officieren 100, der kommandeurs 300, dat der officiers 1000 en dat der ridders 15000; tot ridder zou, enkele gevallen uitgezonderd, niemand benoemd worden tenzij hij 25 jaren in burgerlijke dienst of 20 jaren in de krijgsdienst was geweest. De heer *Mounier* zelf daarna zijn voorstel ontwikkelende, gaf een overzigt van de geschiedenis der ridderorders, en deed vooral uitkomen, hoe de minachting of onverschilligheid omtrent dezelve meest altijd en hoofdzakelijk moest gezocht worden in eene te vrijgevige of overdadige bedeeling derzelve. De strekter [illegible] van het legioen van eer was daarvan [illegible] en de hoogachting [illegible] grond, was een bewijs voor de [illegible] beginsel. De graaf *Mounier* herinnerde aan het verval waarin het legioen van eer onder en sedert de restauratie, door de te ruime bedeeling was geraakt. Op den 1sten januarij 1838 bedroeg het getal der leden 42,894, en op den 1sten september van hetzelfde jaar was het tot 50,380 gestegen. Hij vond in dit buiten alle verhouding toenemend getal te regt een' genoegzamen grond om tot eene hervorming te komen. Het voorstel werd door den heer *Dubouchage* ondersteund en door de kamer eenparig tot de in overwegingneming besloten.

— Men heeft tot heden morgen niets naders omtrent de ministeriele crisis vernomen. Het scheen zelfs dat men zich er niet meer mede bezig hield, indien de debatten in de kamer omtrent het voorstel van den heer *Mauguin*, er niet van zelve aan hadden doen denken.

— De koning en de koningin der Belgen worden in de volgende week alhier verwacht, zoo men zegt, om den doop des graven van Parijs bij te wonen. — Koning *Leopold* zou spoedig weder naar Brussel [illegible]

— Volgens berigten over Engeland met de *Great Western* uit New-York van den 23sten April aangebragt, had de vice-admiraal *Baudin* den 25sten Maart het geratificeerde traktaat uit Mexico ontvangen en waren de zaken op den vorigen voet weder hersteld.

— De hertog *van Bassano* wordt gezegd in eenen gevaarlijken toestand te verkeeren.

— Men heeft onlangs in de bladen vermeld dat *Paganini* zich op zijn uiterste bevond. Thans vermeldt men integendeel, dat zijne gezondheid met het zachtere jaargetijde veel verbeterd is.

— De *Moniteur* houdt de volgende telegraphische depeche uit Bayonne, van den 9den Mei:

» Het slechte weder heeft al de operatien van *Espartero* doen staken. Er heeft van den 30sten ll. tot den 4den dezer geen nieuw gevecht plaats gehad. Men heeft dezelfde stellingen behouden.

— Uit Madrid heeft men berigten tot den 4den, houdende dat de ministers hunne demissie gegeven hadden. Omtrent de oorzaken en of de koningin deze demissien aangenomen heeft is men nog in het onzekere.

— De handel was heden ter beurze stil. Men was niet geheel gerust omtrent de gevolgen van den val van het engelsch ministerie. Ten ruim drie uren droeg men kennis dat tot het in overweging nemen van het voorstel des heeren *Mauguin* besloten was; dit bragt eene ligte reactie in de 3 pCt. te weeg. De notering was heden (10 Mei): 5 pCt. 111; 3 pCt. 81,40; Nap. fr. 101,75; Sp. Ardoin 20¼; Rom. L. 100⅜.

Van den 11den.

De commissie door de bureaux der kamer heden voor het onderzoek van het voorstel des heeren *Mauguin* benoemd, bestaat uit de heeren: markies *van Dalmatie*, *Berger*, *Calmon*, *Lanyer*, *Dufaure*, *Thiers*, *Cunin-Gridaine*, *Duchatel*, *Ganneron*.

De beide bladen *le Journal des Débats* en het *Journal général de France*, toonen zich weinig voldaan over den uitslag van de discussie in de kamer. Zij hadden gewild, zoo men tot een adres aan den koning besloot, dat er eene ernstige discussie over de algemeene staatkunde plaats greep, en ten gevolge daarvan in het adres werd aangeduid, in welken zin men wenschte dat een kabinet gevormd werd. Nu mogt men te regt vragen, wat een adres aan den koning zal baten, waarin enkel over de crisis geklaagd en den wensch uitgedrukt wordt dat aan dezelve een einde kome, zonder den koning, die zich reeds omtrent alles bereid getoond heeft, verder omtrent de personen of zaken in te lichten. Men voorziet dus reeds, dat men door dezen stap weinig verder zal gekomen zijn. Voor het overige heeft men gedurende de korte discussie die de stemming der kamer voorafging, opgemerkt, dat geen van de zoogenaamde partijhoofden *Thiers*, *Guizot* of *Odillon Barrot* het woord gevoerd heeft; zij schenen de onzijdigheid te willen bewaren en zich niet stellig te willen uitlaten over het ministerie dat aan de zaken zou behooren te komen.

— Men zal zich herinneren dat de aartsbisschop van Parijs geweigerd had de vergunning te geven om eene lijkdienst in een der kerken van Parijs te doen vieren. Thans vindt men in de bladen een brief van dien geestelijke aan den pastoor van St. Roch, waarin aan deze vergunning gegeven wordt om het lijk in de kerk te ontvangen en de dienst te houden. Als reden dier veranderde denkwijs wordt opgegeven, dat den aartsbisschop de copij van een autentiek stuk was getoond, waaruit bleek dat men te Napels geen bezwaar in deze christelijke plegtigheid ten aanzien van *Nourrit* gemaakt had, en dus niet alleen vermoeden maar zelfs gelooven moest, dat de hooge geestelijkheid te Napels de laatste daad, waarmede *Nourrit* een einde van zijn leven gemaakt had, niet van dien aard beschouwd had, om op hem de bepalingen der kerk tegen de zelfmoordenaars toe te passen. — De bedoelde lijkdienst heeft heden onder een' verbazenden toevloed in de kerk van St. Roch plaats gehad; het *requiem* werd door de voornaamste kunstenaars der Muzijk Akademie uitgevoerd.

— Met de helft dezer maand zullen een drietal regimenten infanterie en drie regimenten kavallerie de hoofdstad verlaten om door andere troepen vervangen te worden.

— De spoorweg van Versailles op den regter Seine-oever zal met den 1sten Junij aanstaande geopend worden.

— Tijdingen uit Afrika tot den 7den, luiden nog oorlogzuchtig. Men werd aan de oostzijde door den stam der Issers en aan de westzijde door den Emir bedreigd.

— Nadere berigten uit Madrid melden dat de oorzaak van de demissie der ministers niet had bestaan in eene kwestie van het kabinet; de dagelijks bij de koningin inkomende vertogen tegen het ministerie, de ongunstige tijdingen uit de provincien hadden de ministers

doen gevoelen, dat zij niet langer aan de zaken blijven konden. De generaal *Alaix* had in den laatsten kabinetsraad den eersten stap gedaan en verklaard dat het kabinet in de gegevene omstandigheden niet langer in tegenspraak met de openbare denkwijs kon blijven en behoorde af te treden. Na eenige discussie was het tot zulk besluit gekomen. De koningin, eenigzins bevreemd over het plotseling besluit, had geantwoord dat zij op middelen zou bedacht zijn. Men dacht niet dat het geheele ministerie zou aftreden, maar slechts gewijzigd worden. De heer *Pita Pizarro* meende men dat het eerst zou opgeofferd worden. Zoo de geëxalteerde partij in het nieuw kabinet de overhand hield, rekende men, dat de ontbinding der cortes binnen veertien dagen zou volgen; zoo de gematigde partij daarentegen het overwigt bekwam, zouden de cortes ten spoedigste bijeengeroepen worden. *Espartero* scheen aan den jongsten stap der ministers vreemd te zijn.

— Bijzondere berigten uit Bayonne tot den 8sten bevestigen de bemagtiging van de stelling van El Moro op den 30sten April, maar niet het verlaten van Ramales door de karlisten, hetwelk door een telegraaf is aangekondigd geworden; althans op den 3den was deze plaats nog in handen der karlisten, en stonden de beide legers sedert den 30sten tegenover elkander, zonder dat er sedert dien dag iets was voorgevallen.

Te Pampeluna had men met klokkengelui de bemagtiging der brug van Belascoain gevierd. *Maroto* had twee bataillons uit Biskaije naar Navarre ter versterking van *Elio* gezonden, waaruit men zou moeten opmaken, dat de eerstgenoemde niet zeer bevreesd is voor de magt van *Espartero*.

— Ter beurze was de stemming gunstiger dan gisteren. Men verbreidde er onder anderen het gerucht, dat het gouvernement door den telegraaf de tijding der benoeming van het nieuw engelsch kabinet had ontvangen. De notering was heden (11 *Mei*): 5 pCt. 111,40; 3 pCt. 81,65; Nap. r. 102; Sp. Ardoin 20⅝; Rom. L. 101.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den Mei.

De Bondsvergadering heeft in den laatsten tijd geregelde bijeenkomsten gehouden, en, naar men wil, zijn in dezelve belangrijke aangelegenheden behandeld, welke, volgens sommigen tot Hanover betrekking hebben. De voorzitter der vergadering, graaf *von Münch Bellinghausen* is uit Weenen alhier teruggekeerd.

— Eergisteren avond heeft het alhier bestaand genootschap van geleerden en beoefenaars der schoone kunsten een feest gevierd ter eere van *Schillers* nagedachtenis, bij gelegenheid van de onthulling van deszelfs monument te Stuttgart. Verschillende toepasselijke redevoeringen en gedichten werden daarbij voorgelezen.

— Van de Poolsche grenzen meldt men, dat sinds lang geene zoo groote beweging van Russische troepen heeft plaats gevonden als thans. Genoegzaam alle regimenten, die in Polen kantonneren, worden verplaatst, en aanzienlijke versterkingen komen uit het binnenland. De aanleiding tot die troepenbewegingen kent men niet; doch men gelooft, dat zij moeten strekken om, vóór altijd mogelijke gebeurtenissen, eene ontzakwekkende houding aan te nemen. Ook in het Zuiden des Rijks hebben soortgelijke vereenigingen van troepen plaats.

— Uit Berlijn wordt van den 4den in de *Augsburgsche Zeitung* het volgende medegedeeld: » De bekendmaking van het laatste staatsstuk van den pauselijken stoel heeft een voor de zaak van de pruissische regering zeer gunstigen indruk gemaakt. Bijna van overal in Duitschland worden bepaalde verklaringen ontvangen over de beginselen die in dat staatsstuk over de betrekkingen van kerk en staat, alsmede in het bijzonder over de regtstreeksche betrekking van Rome met de bisschoppen, worden op den voorgrond gesteld. Door deze verklaring is er een aanzienlijke stap gedaan geworden, welke omtrent het eigenlijk standpunt van het kerkelijk vraagstuk geen twijfel meer overlaat."

— In een berigt van de Italiaansche grenzen wordt, op grond van tijdingen uit Rome, gemeld, dat Z. H. de Paus den hertog *van Leuchtenberg* de verlangde dispensatie, om de kinderen, welke uit zijn huwelijk met de Grootvorstin van Rusland mogen geboren worden, in den Griekschen godsdienst op te voeden, geweigerd heeft, en dat derhalve de inzegening des huwelijks van den kant der Katholijke kerk denkelijk in het geheel niet plaats zal hebben.

— Uit Rome schrijft men van den 30sten April, dat Z. H. van zijne reize naar St. Felice te Rome was teruggekomen en met klokkengelui, losbrandingen uit het geschut, eereschoten en het gejuich der menigte was ontvangen geworden. Men sprak te Rome van een groot consistorium dat eerstdaags zou gehouden worden en waarbij vele bevorderingen zouden worden gedaan.

De kroonprins van Beijeren is van Napels te Rome teruggekomen. De koning van Beijeren werd er eenige dagen later gewacht.

— De *Wiener Zeitung* bevat een artikel, waaruit blijkt, dat de onlangs door het gouvernement geslotene geldleening ten doel heeft, de terugbetaling der vroeger in 1820 en 1821 opgenomen kapitalen.

— Volgens een schrijven uit Jassy had een troep booswichten aldaar het plan gevormd om de stad op onderscheidene punten in brand te steken, om vervolgens den Hospodar, den Metropolitaan en de voornaamste Bojaren te vermoorden. De aanslag was gelukkig ontdekt en waren reeds 60 der ontwerpers in verzekerde bewaring gezet.

— Berigten uit Konstantinopel van den 18den, en uit Alexandrie tot den 10den April behelzen niets naders van bijzonder belang in de tegenwoordige gesteldheid. — In het berigt uit de eerstgenoemde stad wordt het turksche leger aan de Syrische grenzen op 80,000 man geschat. In het schrijven uit laatstgemelde plaats wil men dat leger niet hooger dan op 40 à 45,000 man schatten en berekent men de magt van *Ibrahim*-pacha, met inbegrip van de hulptroepen der Drusen, op 100,000 man, waaronder 80,000 man geregelde troepen. De Egyptische kavallerie overtrof vooral die van het leger des sultans.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Mei.

Naar men verneemt, hebben de heeren *Gobbelschroy*, *Rochussen* en *le Clercq* van Z. M. den koning van Pruissen ieder eene gouden snuifdoos ten geschenke ontvangen, ter zake van het jongste handelstraktaat.

— In een berigt uit Maastricht, leest men het volgende: » Bij het overlijden van den luitenant-generaal *Dibbets*, opperbevelhebber dezer vesting, gaven zijne nabestaanden en talrijke vrienden den wensch te kennen, dat het stoffelijk overblijfsel van dien verdienstelijken krijgsman binnen de fortificatien en niet op de gewone begraafplaats (momentaneel nog belgisch grondgebied) mogt worden nedergelegd. De destijds alhier kommanderende generaal vermeende echter, aan de daartoe bij zijn Hoog Ed. Gestr. gedane uitnoodigingen niet te kunnen voldoen, en het lijk werd dus op het algemeene kerkhof ter aarde besteld. Thans verneemt men met het meeste genoegen, dat het Z. M. den Koning goedgunstig behaagd heeft, op het verzoek van den baron *Dibbets*, adjunct-intendant van oorlog, oudsten zoon van den overledene, toe te staan, dat het lijk van deszelfs vader, wijlen den luitenant-generaal, opperbevelhebber voornoemd, van de begraafplaats buiten de Tongersche poort, zal worden overgebragt naar bastion *C.*, in het zoogenaamd Bosschefront der vesting, om aldaar weder te worden begraven, en te bevelen, dat hetzelve bastion, tot altijddurend aandenken der, doordien generaal aan het Vaderland bewezene, diensten in de bewaring dezer vesting, den naam zal dragen van *bastion Dibbets*."

— Aanstaanden woensdag zal voor de arrondissements-regtbank te Utrecht de zaak dienen van den aan te leggen spoorweg tusschen Arnhem en Amsterdam, zijnde verscheidene grondeigenaars tegen de onteigening hunner grondbezittingen opkomenden.

— Van den Helder wordt van den 9den dezer gemeld: » Heden is alhier aangekomen Z. Exc. de schout-bij-nacht *v. Rijk*, met familie en gevolg, om zich in te schepen aan boord van Zr. Ms. fregat *de Amphitrite*, waarmede Z. Exc. de reis naar Suriname zal doen. De zeildag is op morgen bepaald en de wind blaast bij voortduring gunstig. Men gelooft echter hier, dat de zeildag nog wel een paar dagen zal worden uitgesteld."

— Van Harderwijk zijn den 10den naar Hellevoetsluis te water vertrokken een detachement van 20 manschappen, om aan boord van het schip *Jacobus* naar Java te worden overgevoerd, na alvorens de kust van Guinea te hebben aangedaan en aldaar neger-rekruten te hebben ingenomen.

— Uit Groningen schrijft men van den 6den Mei, dat de longziekte onder het vee zich in die provincie nog niet heeft geopenbaard, gelijk door sommige bladen gemeld is geworden.

— Den 3 dezer is te Veenhuizen, met veel plegtigheid, door den heer *J. van Konynenburg*, directeur der kolonien van Weldadigheid, de eerste steen gelegd aan het gebouw, hetwelk bestemd is, om te dienen tot eene stoomfabriek voor katoenspinnerij. De onderneming dezer fabriek belooft veel weldadigs voor de bewoners der kolonie, en zal een nieuwe tak van nijverheid en vertier opleveren voor de provincie, in welke deze de eerste en alzoo, tot nu toe, de eenige inrigting is van dien aard.

De belgische vertegenwoordigers hebben ll. vrijdag beraadslaagd over het ontwerp betrekkelijk de bewoners van de afgestane gedeelten der provincien Limburg en Luxemburg. Verscheidene veranderingen werden in dit ontwerp gemaakt. Onder anderen zullen de bewoners der gezegde gedeelten gedurende vier jaren, in plaats van twee jaren, van de bepalingen der wet kunnen gebruik maken; zullen de ambtenaren gedurende het eerste jaar geheel schadeloos gesteld worden en verder twee derde van hun traktement ontvangen. Eindelijk is, op voorstel van den heer *de Brouckere*, ook eene bepaling aangenomen, dat de ambtenaren die door de vermindering van hun ressort een deel hunner voordeelen verloren hebben, schadeloos zouden gesteld worden. De definitieve stemming dezer wet werd op aanstaanden maandag bepaald.

In dezelfde zitting heeft de kamer met eenparigheid en zonder discussie het ontwerp van crediet aangenomen voor de betaling der halfjarige intrest van de schuld aan Nederland krachtens het jongst aangenomen traktaat.

— De senaat is tegen den 21sten dezer bijeengeroepen.

— De kiezers van Neuvelles, in Henegouwen, hebben een gouden penning ter eere van den heer *A. de Gendebien* doen vervaardigen. Op de eene zijde van dezen penning leest men: *Aan den doorluchtigen verdediger van de nationale eer der Belgen, aan den besten der burgeren A. Gendebien;* op de keerzijde leest men: *Erkentenisblijk door de kiezers van Neuvilles (Henegouwen) aangeboden.* — Te Gent is de heer *Gendebien*, alsmede de heer *Dumortier* den 9den door de studenten op een feestmaal onthaald, waarbij beide het woord, de eerste tot driemalen toe, gevoerd hebben.

— Volgens te Brussel algemeen in omloop zijnde geruchten, zouden de beide ministeriele departementen van buiten- en binnenlandsche zaken eerstdaags weder gescheiden en den heer *de Meulenaere* het bestuur der buitenlandsche zaken gegeven worden. Als toekomstige minister van justitie werd van den heer *van Volxem* gesproken.

— Het verdient opmerking, dat terwijl de belgische bladen nog dezer dagen hebben uitgewijd over het tusschen Engeland, Oostenrijk, Pruissen en Rusland gesloten traktaat, betrekkelijk de slechting der belgische vestingen, het belgisch gouvernement aanzienlijke werken voor het onderhoud dier vestingen, zoo als Mons, Meenen, Ath, Philippeville en Mariënburg heeft doen aanbesteden.

— De generaal *Magnan* is op zijn verzoek uit de belgische dienst geheel ontslagen geworden. Hij begeeft zich naar Frankrijk.

— Verscheidene detachementen infanterie, tot de ligting van 1832 behoorende, zijn in de vorige week te Brussel gekomen, met onbepaald verlof huiswaarts keerende.

— Een deel troepen van den belgischen artillerie-trein heeft in last gekregen om zich naar het Limburgsche en Luxemburgsche te begeven, om krijgsmaterieel van daar te vervoeren.

— De gouverneur der provincie Westvlaanderen heeft eenen rondgaanden brief aan de gemeentebesturen gezonden, waarin hij zegt: »opdat het gouvernement in staat zij bij de definitieve likwidatie met Holland de schuldvorderingen te ondersteunen, welke de kerkfabrieken, de geestelijke associatien en de besturen der gestichten van openbaar onderwijs, ten laste dier mogendheid zouden kunnen hebben, verzoekt hij die administratien uit te noodigen om voor den 25sten dezer hunne vorderingen in te zenden.

— Bij besluit van vorst *Leopold* is aan den heer *J. Cockerill* definitief het gevraagde uitstel van betaling toegestaan.

— Volgens het *Commerce belge* zal de eerste afdeeling van den spoorweg van Keulen naar de belgische grenzen den 11den Julij aanstaande geopend worden.

Men heeft thans de Londensche bladen tot zaturdag 11 Mei ingesloten ontvangen. Den 8sten dezer, de dag nadat de lords *Melbourne* en *Russell* aan het Parlement hadden aangekondigd, dat zij te gelijk met al [illegible] ingediend, en dat [illegible] was aangenomen, heeft Hare Majesteit den hertog van *Wellington* en sir *Robert Peel* bij zich geroepen en aan dezen laatsten staatsman de taak der zamenstelling van een nieuw bestuur opgedragen. Naar men algemeen verzekert, heeft de aftredende eerste minister, lord *Melbourne*, zelf de Koningin aangeraden om tot dezen stap over te gaan. Sir *Robert Peel* heeft de hem aangebodene zending aanvaard, en schijnt, tot eene onverwachte moeijelijkheid alles weder omverwierp, zeer gelukkig daarin geslaagd te zijn. De verwachting van sommigen, dat het nieuwe bestuur uit eene vereeniging van gematigde whig's en tory's zou bestaan, kon, naar het denkbeeld van den heer *Peel*, niet worden vervuld. Integendeel moet hij het kabinet nagenoeg zoodanig hebben willen inrigten, als dat, hetwelk in 1834, onder de regering van *Willem IV*, mede door zijne leiding werd zamengesteld, doch slechts kort bestond. Onder de voornaamste leden der behoudene of tory-partij zouden de verschillende departementen van algemeen bestuur worden verdeeld; zoodat sir *James Graham* minister van binnenlandsche zaken, lord *Aberdeen* minister van buitenlandsche zaken, [illegible] zijn geworden en het beheer der kolonien aan lord *Stanley* wierd opgedragen. De genoemde staatslieden en onderscheidene anderen, die tot het nieuwe bestuur zouden behooren, moeten zich dadelijk bereid hebben verklaard, om als ministers op te treden, zoodat sir *Robert Peel* reeds den 9den aan de Koningin eene lijst van te benoemen staatslieden heeft kunnen voorleggen. Of het voorzitterschap van den raad, volgens de ontworpene schikking, aan den heer *Peel* zelve zou zijn opgedragen, wordt niet stellig gemeld, doch is waarschijnlijk. Daarentegen moet men vermoeden dat de hertog *van Wellington*, misschien wel wegens den zwakken staat zijner gezondheid, geen deel van het nieuwe bestuur zou hebben uitgemaakt. Den 9den des avonds was de schikking reeds zoo ver gevorderd, dat men algemeen verwachtte in het regeringsblad van den volgenden dag de benoeming der nieuwe ministers medegedeeld te zien en dat reeds de vrienden van den heer *Peel* in de dagbladen over het door hem te volgen regeringsstelsel uitweiden.

De Koningin *Victoria* schijnt tegen de voorstellen, die sir *Robert Peel* haar omtrent de zamenstelling van het nieuwe bestuur en omtrent de daardoor te volgen staatkunde deed, niet de minste zwarigheid te hebben gemaakt, maar heeft de genoemde staatsman nog eene andere schikking op den voorgrond gebragt, welke H. M. regstreeks van de hand heeft gewezen, namelijk de verwijdering van eenige staatdames uit de betrekkingen, die zij thans aan het hof der koningin vervullen. Volgens de tolken der behoudende partij, gold het hier slechts de verwijdering van twee zusters van den afgetreden minister lord *Morpeth*. De heer *Peel* moet, volgens de berigten van die zijde, met de meeste bescheidenheid te kennen hebben gegeven, dat zijn bestuur niet geacht zou worden, het vertrouwen der Koningin te genieten, indien Hare Majesteit omringd bleef door staatsdames, die uit den aard der zaak dat bestuur vijandig waren. De vijanden van den heer *Peel* zeggen daarentegen, dat hij de verwijdering van al de staatdames der Koningin heeft geëischt, en dat deze Vorstin daarop heeft geantwoord: » Ik zou liever tot den rang van een gewoon onderdaan afdalen, dan van het gezelschap dergenen, aan wie ik persoonlijk gehecht ben, en die reeds van mijne kindschheid af vriendschappelijk voor mij gestemd zijn geweest, beroofd te worden."

Hoe dit ook zijn moge, zeker gaat het, dat de stellige weigering der Koningin, op dit punt, den heer *Peel* geheel heeft doen terugtreden. Den 11den des morgens wist men te Londen nog niets naders dan dat het denkbeeld, om de tory's in het bestuur te roepen, bij voorraad geheel vervallen was, en dat de Koningin een nieuw en langdurig onderhoud met den aftredenden eersten minister, lord *Melbourne*, had gehad. Welligt dat deze staatsdienaar nu op nieuw de teugels van het bewind opvat en tot nieuwe verkiezingen de toevlugt neemt.

— Z. K. H. de Russische Grootvorst-troonopvolger en Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden gaan voort met de merkwaardigheden der britsche hoofdstad te bezigtigen. De Koningin heeft den 10den haar eerste groot bal van dit jaargetijde gegeven, waarop de beide Prinsen zijn tegenwoordig geweest, de vorige dagen hadden hoogstdezelve maaltijden of feesten bij den hertog *van Cambridge*, bij den Russischen gezant en bij lord *Palmerston* bijgewoond.

— Terstond na den val van het ministerie *Melbourne* heeft *O'Connell* een' brief aan het volk van Ierland openbaar gemaakt, waarin hij die gebeurtenis als een vreesselijke ramp voor het eiland en als eene verderfelijke aanmoediging voor de zoogenaamde Oranje partij aldaar voorstelt.

— Men had te Londen tijdingen uit Bombay tot den 24sten Maart, die over het algemeen gunstig luiden. Het Engelsche leger zet langzaam zijnen togt naar Afghanistan voort, zonder tot nu toe ernstige hindernissen te ontmoeten.

— Ter Londensche beurs van den 10den waren genoteerd: 3 pCt. [illegible] achtste; Ned. 2½ pCt. 56¼; Id. 5 pCt. 103; Spanje [illegible]; Portugal 41¼.

ALLERLEI.

DRIE WENKEN.

III. Lucht.

Volgens de gegronde opmerking van Doctoren, dient de lucht, die wij inademen, voornamelijk tot afkoeling van het bloed en behoedt hetzelve, dat het aangestoken of vervuild wordt. Hoe voorzigtig moeten wij dan niet zijn, om dit doel te bereiken en daar hiertoe het wandelen in de vrije lucht het beste is, en die beweging tevens de gezondheid bevordert daarvan veel gebruik te maken. Ondertusschen kunnen wij niet altijd in de open lucht zijn. De mensch brengt den meesten tijd in de kamers door. De landman het minst, daardoor is hij ook krachtiger, dan de stedeling. Wij moeten er dus op bedacht zijn de lucht in onze woningen zoo zuiver en zoo frisch te bewaren, als mogelijk is.

Men moet zich niet verbeelden, dat het openen van een vengster voor een oogenblik genoegzaam is de groote mate van onzuivere lucht in gezonde te herscheppen; veel minder door het slechts openen van het onderste gedeelte van schuiframen, waardoor wel wat zuivere lucht binnen komt, de kwade dampen echter boven in het vertrek blijven hangen, alzoo het bewezen is, dat de lucht beneden inkomende, boven uitgaat. Voornamelijk valt dit te bemerken bij de arme menschen, die de zuivere lucht weeren, om de kamer warm te houden. Koude lijden is veel beter, dan oude onreine lucht in te ademen. Het laatste bespoedigt den dood bij zieken, ouden en kinderen. De natuur zegt het ons soms overluid genoeg, wanneer het in een vertrek al te benaauwd wordt, wij gevoelen het alsdan op de borst; het ademhalen wordt ons moeijelijk, wij spoeden ons naar de open lucht en gevoelen ons daar beter. Dat de zuivere lucht onze arts was, bedenken wij echter niet; want wij gaan weder tot de onzuivere plaats terug, en stellen ons aan allerlei ziekten bloot,

Alle ligchamen wasemen uit, eenigen meer, anderen minder; die deze uitwasemingen worden in de lucht opgenomen, b. v. een licht wordt verbrand; — de onwetende gelooft, dat de vlam het vet, was of olie verteert en uit de kamer verdrijft. Het wordt niet vernietigd, maar alleen opgelost in oneindig kleine deeltjes, die zich in de kamer verspreiden of zoude een reukkaarsje of jeneverbes ook vernietigd worden? hoe konden wij hare dampen dan ruiken? Het is bovendien maar al te waar, dat de mensch zelve door zijne uitwaseming de lucht verontreinigt en wel het allermeeste daartoe bijdraagt, dat een warm vertrek met schadelijke dampen bezwangerd wordt. Hoe onzinnig is het dan in bedsteden of ook in ledikanten met gordijnen te slapen waar men zijne eigene uitwaseming dadelijk weder inademt, terwijl in beide de bedden ook over den dag niet droog worden van het eene enkele uur op stoelen liggen van een bed, waarin men acht uren sliep.

Dat onreine lucht zeer ongezond is, leeren wij dagelijks. Zoo lang men nog het vooroordeel had, dat koele lucht in kinderziekten nadeelig was, stierven de kinderen als door pest aangetast. Sedert men zuivere lucht aanwendt, sterft niet een tiende gedeelte. Zoo is het ook met andere ziekten, zoo als de ondervinding leert in de hospitalen. Onreine lucht benadeelt den zieken meer, dan de geneesheer kan goed maken.

Deze lucht is daarom zoo schadelijk, omdat ze te onrein en warm wordt om het bloed af te koelen, ongerekend nog de voorwerpen levende en doode insecten en vette deelen, die zich in longen ophoopen.

Wanneer men een licht onder eene glazen klok plaatst, zoodat er geene lucht toegang heeft, dan wordt men ontwaar, hoe het licht in de stiklucht langzamerhand uitgaat. Dezelfde dampen ontstaan ook door lichten in een besloten vertrek; de reuk daarvan zeer onaangenaam zijnde, neemt men zijne toevlugt tot een reukkaarsje; men spaart daardoor de neus wel eene onaangenaamheid, maar de zaak wordt er nog meer door verergert, daar ook deze oplossing de lucht onrein makende, de longen tot vergift wordt.

De lucht is voor den mensch, wat het water voor de visschen is. Wanneer het laatste stil staat, wordt het onrein en stinkende. Het wordt hun onverdragelijk; zij zoeken verandering op de oppervlakte van hetzelve, en de mensch raakt niet eens zoo verstandig als het redelooze dier, vernietigt zijne levenskracht door het bewonen van vertrekken waaruit bijna alle levenslucht geweken is.

In het vorige jaar las men in de nieuwspapieren: De doctoren te Parijs merken dezen winter vele ziekten op, die men niet aan het luchtgestel en felle koude moet toeschrijven, maar wel aan het menschelijke bedrijf om de koude door eene overmatige kagchel-hitte te gemoet te komen.

De lucht in die vertrekken wordt daardoor al te droog, wanneer men niet op de kagchel eene vaas met water plaatst, dat de Engelschen nooit verzuimen, om daardoor te voorkomen, dat die heete lucht de longen en de huid van hoofd, gezigt en handen te zeer uitdroogt. Men berekent in Engeland, dat de kagchel in eene gewone kamer ten minste dagelijks een liter water doet verdampen; dit moet hersteld worden, zal de ademhaling de borst niet belemmeren en geen hoofdpijn veroorzaken. Men plaats ook wel een groote schotel ijs, koud water twee of drie malen daags vernieuwd, onder het bed, waarin de onreine dampen trekken, en dat ook bij ziekte voor het doorliggen behoedt.

Deze drie wenken geachte lezer betreffen u zelven. Wel uwer als gij het in uw geheugen ingriffelt, en ter harte neemt, bezigt toch dat goedkoope middel versch water, frissche lucht, voor uwe gezondheid of wanneer gij het voor u zelven als u nog gezond gevoelende niet doen wilt, bezig het dan toch om uwe zieken te laven. Gij spaart hun daardoor menige zucht en pijnlijk gevoel. Ja hoogst waarschijnlijk leven zij langer en zal hun sterven gemakkelijker zijn, wanneer zij nog iets van die kostelooze, kostbare medicijn zullen mogen genieten. Dekt hun opdat zij geene koude vatten voor een oogenblik geheel toe, maar maakt dan deur en vensters open. Gij zult duidelijk kunnen bemerken hoe wel het den zieke bekomt, die u nog stervende daarvoor zal danken.

VERPACHTING
VAN RUIM 415 BUNDERS
HOOILAND.

De Notaris VAN DER ELST, ter Residentie van *Werkendam*, zal, over het saizoen 1839, publiek Verpachten, om *tweemaal* te Hoogen:

Op *Dingsdag* den 21. Mei 1839, des namiddags om 2 ure, ten Herberge van A. VERDOORN, te *Werkendam*.

Ongeveer 25 Bunders zeer goed HOOILAND, gelegen onder *Werkendam*, op den Kop van den *Oudén Wiel*, in 2 perceelen.

Ongeveer 13 Bunders zeer goed HOOILAND, genaamd *de Hoolkens*, mede gelegen onder *Werkendam*.

Ongeveer 22 Bunders extra goed HOOILAND, genaamd *de Ruigtens*, gelegen onder *Sliedrecht*, in 3 perceelen.

14 Bunders, 25 Roeden extra goed HOOILAND, op den *Galeiwaard*, gelegen onder *Werkendam*, nabij den *Kalverwaard*, zijnde hoog omkaad, in 3 perceelen.

11 Bunders zeer goed HOOILAND, op den *Groeningswaard*, gelegen als voren, nabij den *Kalverwaard*, in 2 perceelen.

Ruim 43 Bunders zeer goed HOOILAND, op den *Thomaswaard*, gelegen onder *Werkendam*, naast de *West-Kil*, in 6 perceelen.

Ongeveer 10 Bunders HOOILAND, gelegen op het nieuw aangelegd Poldertje, nabij den Polder *Steenenmuur*, onder *Werkendam* en *Dussen*, in 3 perceelen.

En de KADE, gelegen om het Poldertje genaamd *Havermangoed*, op de *Bakkers-Kil*, onder *de Werken*.

Op *Donderdag* den 23. Mei 1839, des namiddags om 2 ure, ten Herberge van CHRISTIAAN BRETZ, te *Werkendam*.

58 Bunders extra goed HOOILAND, op den Polder genaamd *Kraainest*, gelegen onder *Werkendam*, tusschen [illegible] en *Spijkil*.

60 Bunders extra goed HOOILAND, op den hoog omkadenpolder *den Kivitswaard*, gelegen onder *Werkendam*.

En een BUITEN-POLDERTJE, genaamd *de Nes*, groot 3 Bunders, 68 Roeden, 30 Ellen, gelegen aan de Haven, onder *de Werken*.

En op *Woensdag* den 29. Mei 1839, des namiddags om 2 ure, in het Huis, staande op den Polder *Hardenhoek*, gelegen onder *Werkendam*.

Ongeveer 48 Bunders extra goed HOOILAND, gelegen op den gemelden hoog omkaden-polder *den Hardenhoek*, in perceelen.

Ruim 50 Bunders extra goed HOOILAND, op den hoog omkaden-polder *den Heynst*, onder *Sliedrecht*, in 7 perceelen.

8 Bunders, 82 Roeden extra goed HOOILAND, op de Poldertjes genaamd *Hond* en *Kat*, gelegen langs het Vaarwater tegen over den Polder *Hardenhoek* en den Kop van het Eiland *Dordrecht*, mede in 4 perceelen.

5 Bunders, 14 Roeden mede extra goed HOOILAND, genaamd *L. Bos*, gelegen in den *Meerkotenest*, tegen over de Kerk van *Sliedrecht*, in 2 perceelen.

24 Bunders zeer goed HOOILAND, gelegen in den *Meerkotenest* voornoemd, genaamd *Suiken-polder*.

3 Bunders HOOILAND, gelegen op *Huibert de Baatsplaat*, mede tegen over de Kerk van *Sliedrecht*.

En omtrent 16 Bunders bijzonder goed HOOILAND, gelegen onder *Werkendam*, op den [illegible], bijgenaamd *het Jagertje*.

Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris VAN DER ELST, te *Werkendam*.

VERPACHTING
VAN RUIM 336 BUNDERS EXTRA SCHOONE
HOOI- EN WEILANDEN.
Van de Hooge Omkade-Buiten-Polder.

Op Zaturdag den 25. Mei 1839, des namiddags ten 2 ure, zal, ten overstaan van den Notaris G. C. VAN APPELTERRE, residerende te *Gorinchem*, bij H. KOENS, in de *drie Snoeken*, te *Hardinxvelt*, voor het saizoen van dezen jare, worden Verpacht:

45 Bunders van den *Eijerwaard*, liggende tusschen de *Oude Dooymanswaard* en het *Donderzand*, langs het *Galeigat*.

13 dito van den *Bovenste Janswaard*, langs de *Westkil*.

80 dito van de *Lauw Simonswaard*, tusschen de *Sneepkil*, *Houweningswater* en het *Gat van den Hengst*.

98 dito van *Aart Elooijenbosch*, *Grobbendonk*, *Colsterweer*, *Bijlanden* en *Florus van den Tempel*, tusschen het *Houweningswater* aan de Rivier *de Merwede*, boven *de Hoogkil*, over *Giessendam*.

En op *Dingsdag* den 28. Mei 1839, des middags ten 12 ure, ten overstaan van den Notaris D. MIDDELKOOP, residerende te *Dussen*, op het Polderhuis van *Happenhennip*, liggende aan de [illegible] Kop van het Eiland *Dordrecht*.

60 Bunders van de gemelde Polder *den Happenhennip*.

En 40 dito van den Polder *de Bloemplaat*, aan het *Steurgat* bij *Dam van Steene muur*.

En zulks in zoodanige Perceelen, als zullen zijn genommerd en daags voor en op den morgen van de Verpachting zal worden aangewezen. Zijnde intusschen informatien te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING, te *Dordrecht*, en den Opziener A. SMAAL, te *Neder-Hardinxveld* en JOOST VISSER op *Happenhennip*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers